

5. PRÍPRAVA NA MATURITU – LITERATÚRA

Učivo 1.- 4. ročníka

- 1) Charakterizovať všeobecné pojmy z literatúry (zdroj učivo 4.ročníka + učebnice, internet)
+ pracovné listy 4.ročník (všeobecné pojmy z literatúry 1 a 2, literatúra 2.polovice 20.storočia)

Všeobecné pojmy
autor/spisovateľ
čitateľ/divák
čítanie s porozumením a interpretácia
knihy
knížnica
časopis
noviny
rozhlas
televízia
film
text ^{o1}
ilustrácia
literatúra pre deti
odborná (náučná) literatúra ^{o1}
populárnovedecká literatúra ^{o1}
hlavná myšlienka
umelecká literatúra ^{o1}
poézia ^{o1}
próza ^{o1}
divadelná hra ^{o1}
dobrodružná literatúra
literatúra faktu
vedeckofantastická literatúra
herec
režisér
inscenácia

- 2) Literárne obdobia a smery (zdroj učebnice, internet), charakterizovať obdobie, uviesť hlavných predstaviteľov, vedieť zaradiť povinné diela do obdobia alebo smeru, vedieť znaky literatúry daného obdobia alebo smeru, typické žánre pre dané obdobie alebo smer.

Literárne obdobia a smery*

staroveká literatúra	
stredoveká literatúra	
renesančná literatúra	
baroková literatúra	
klasicizmus	
romantizmus	
realizmus, naturalizmus	
literatúra moderna	symbolizmus
	impresionizmus
avantgarda	futurizmus
	expresionizmus
	surrealizmus (nadrealizmus)
naturizmus	
socialistický realizmus	
existencializmus	
postmoderna	

3) Literárne druhy a žánre – (zdroj učebnice, prípadne učivo 4.ročníka)

Literárne druhy

epika ¹	
lyrika ¹	duchovná lyrika čistá lyrika ľudostná lyrika ¹ spoločenská lyrika ¹ reflexívna (úvahová) lyrika ¹ prírodná lyrika ¹
dráma ¹	

Literárne žánre

komiks	
pieseň	ľudová pieseň populárna pieseň ¹
hádanka	
príslovie	
porekadlo	
pranostika	
vyčítanka	
rozprávka	ľudová rozprávka autorská rozprávka televízna rozprávka filmová rozprávka rozhlasová rozprávka
modlitba	
povešť	ľudová povesť autorská povesť
anekdota	
aforizmus	
báj	
bájka	
balada ¹	
epos	
legenda ¹	
podobenstvo (alegória)	
novela	
poviedka ¹	
román ¹	detektívny román ¹ dobrodružný román biografický román historický román dievčenský román román vo forme denníka sociálny román psychologický román
komédia ¹	
tragédia ¹	
činohra ¹	
absurdná dráma	
automatický text	
sonet	

4) Štruktúra literárneho diela – charakterizovať jednotlivé zložky

Štruktúra literárneho diela

dej	
príbeh	
autorská štylizácia reality	
kompozícia literárneho diela [☺]	
	chronologický (kronikársky) postup
	retrospektívny (spätný) postup
	reťazový (nadväzujúci) postup
	vnútorná kompozícia literárneho diela [☺]
	expozícia (úvod)
	zápleтка
	vyvrcholenie
	obrat
	rozuzlenie
	pointa
	vonkajšia kompozícia literárneho diela
	nadpis
	odsek
	kapitola
	diel
	strofa
	spev
	verš
	výstup
	dejstvo
	autorské poznámky
	horizontálne členenie textu diela
	pásmo rozprávača
	vševvediaci rozprávač
	nespoľahlivý rozprávač
	priamy rozprávač
	prúd autorovho vedomia
	pásmo postáv
	replika
	monológ [☺]
	vnútorný monológ
	dialóg [☺]
	hĺbkové členenie textu
	dejový plán
	významový plán diela
	literárna postava [☺]
	hlavná literárna postava
	vedľajšia literárna postava
	idealizovaný typ postavy
	charakterový typ postavy
	sociálny typ postavy

5) Štylizácia textu a metrika – charakterizovať pojmy, nájsť ich v texte

Štylizácia textu	
zdrobnenina	
anafora	
epiteton ^{č¹}	
humor	
irónia	
satira	
hyperbola	
metafora ^{č¹}	
personifikácia/zosobnenie	
metonymia ^{č¹}	
básnické prirovnanie ^{č¹}	
básnická otázka	
protiklad (kontrast)	
symbol	
asociácia	
zvukomaľba	

Metrika	
rým ^{č¹}	združený ^{č¹}
	striedavý ^{č¹}
	obkročný ^{č¹}
	prerývaný
rytmus ^{č¹}	
	rytmicky viazaná reč (poézia, dráma)
	rytmicky neviazaná reč (próza, dráma)
verš	
veršový systém	časomerný veršový systém
	slabičný (sylobický) veršový systém ^{č¹}
	sylobo-tonický (prízvučný) veršový systém
	prízvučná a neprízvučná slabika
	voľný verš
stopa	trochej
	daktyl
	jamb
	predrážka (anakrúza)
	rytmicko-syntaktický paralelizmus
refrén	

6) Povinné čítanie – autori a diela

Slovenská literatúra

Poézia

H. Gavlovič: Valaská škola – mravív stodola (vlastný výber)

J. Kollár: Předzpěv zo Slávy dcery

S. Chalupka: Mor ho!

A. Sládkovič: Marína (vlastný výber)

J. Botto: Smrť Jánošíkova

I. Krasko (vlastný výber)

J. Smrek (vlastný výber)

R. Dilong (vlastný výber)

M. Válek: (vlastný výber)

M. Rúfus (vlastný výber)

J. Urban (vlastný výber)

Próza

M. Kukučín: Keď báčik z Chochoľova umrie

J. G. Tajovský: Maco Mlieč

Timrava: Ľapákovci

M. Kukučín: Dom v stráni

J. Čiger Hronský: Jozef Mak

D. Chrobák: Drak sa vracia

A. Bednár: Kolíska

L. Mňačko: Ako chutí moc

D. Dušek: Kufor na sny

Dráma

J. Palárik: Dobrodružstvo pri obžinkoch

J. G. Tajovský: Statky-zmätky

I. Bukovčan: Kým kohút nezaspieva

M. Lasica – J. Satinský: Soirée

Inojazyčná literatúra

Sofokles: Antigona

W. Shakespeare: Hamlet

Molière: Lakomec

E. M. Remarque: Na západe nič nového

A. S. Puškin: Kapitánova dcéra

J. D. Salinger: Kto chytá v žite

Písomka z bodov 1-5 bude.....

Písomka z bodu 6 bude